

Workshop

“Impact via parkeerbeleid”

Luc Van den Berghe – LVdB-Parkeeradvies
Studiedag De Bereikbare Stad - 30/05/2022 - Leuven

Organisatie, exploitatie en beheer van straatparkeren

- Belang voor stad of gemeente om regie over het parkeerbeleid in eigen handen te nemen
- Organisatie parkeren : welke relaties zijn er te onderscheiden ? Is uitbesteden wel of niet verstandig ?
- Exploitatie : wat zijn de te verwachten kosten en opbrengsten ?

Organisatie, exploitatie en beheer van straatparkeren

Inleiding

- Eens beleidsplan opgemaakt volgt de uitvoering
- Voor gemeenten vaak ingrijpende stap
- Voorzien van infrastructuur (verkeersborden, parkeerautomaten, parkeerverwijssystemen, opzetten parkeercontrole, ...)
- Nood aan organisatie
- Uitvoering parkeerbeleid vergt grote investering

Organisatie, exploitatie en beheer van straatparkeren

- Sturing geven aan het parkeerbeleid.
- Belangrijk : gemeentebestuur houdt regie van het parkeerbeleid in eigen handen
- Op basis van capaciteit en van regulering
- Aantal plaatsen en wijze van gebruik zijn bepalend voor de effecten van het parkeerbeleid

- Principe* De opbouw van de parkeerregimes is opgebouwd volgens volgend principe:

o Kerngebied	rood	betaalend parkeren
o Tussengebied	blauw	bufferzone via blauwe zone
o Randgebied	groen	gratis parkeren

Een zone van betaalend parkeren kan nooit grenzen aan een zone met een gratis parkeerregime. Er dient steeds een overgang te zijn via een blauwe zone om uitwijkgedrag tegen te gaan.

Organisatie, exploitatie en beheer van straatparkeren

- Merendeel van parkeerplaatsen ligt op openbare weg: gemeente is vrij de capaciteit te bepalen en de wijze waarop deze gebruikt worden.
- Ook al worden taken uitbesteed, gemeente blijft in alle geval bevoegd voor :
 - aantal ppn op openbare weg
 - de plaatsen waar regulering van toepassing is
 - de vorm van parkeerregulering
 - vastleggen van de tarieven
 - vastleggen van de tijdsvensters voor parkeerregulering
 - de kwaliteit van de handhaving

Organisatie, exploitatie en beheer van straatparkeren

- Zelf uitvoeren of uitbesteden ?
- Uitvoering parkeerbeleid : vaak arbeidsintensief.
- Vele gemeenten stellen zich de vraag of ze het zelf moeten doen dan wel of ze dit geheel of gedeeltelijk moeten uitbesteden...
- Basismodellen voor organisatie parkeerbeheer
 - geïntegreerd in de gemeentelijke organisatie : organisatie handhaving en uitgifte parkeerkaarten gebeurt door personeel van de gemeente die ook betrokken zijn bij het parkeerbeleid. Komt meest voor in kleinere gemeenten
 - als zelfstandige gemeentelijke dienst : dienst doet enkel beheertaken

Organisatie, exploitatie en beheer van straatparkeren

- Twee basisvormen voor zo een dienst :
 - Zelfstandige gemeentelijke dienst “Stadsbeheer” : doet naast parkeren nog andere gemeentelijke beheertaken zoals bvb. toezicht openbare ruimte (stadswachten), schoonmaken van openbare ruimte;
 - Zelfstandige gemeentelijke dienst “ Parkeerbeheer”: richt zich exclusief op parkeren op straat of in garages. Dit zijn parkeerbedrijven zoals Gent, Oostende en Sint-Truiden (vroeger ook Antwerpen en Kortrijk)
- Als uitbestede taak aan een particulier bedrijf : concessies

Concessie van straatparkeren.

- Gemeenten organiseren zelf de uitvoering van hun parkeerbeleid.
- Grotere steden: voor deeltaken, beroep op externe dienstverleners
- Via dienstenovereenkomst
- Voorbeelden :
 - Controle straatparkeren
 - Leveren, plaatsen, onderhoud parkeerautomaten
- Coördinatie : in handen van de steden en gemeenten
- Aantal : een minderheid

Concessie van straatparkeren.

- Meeste steden : uitbesteding globale organisatie aan derde partij
- Reden :
 - Gebrek aan personeel
 - Gebrek aan know-how
- Men zoekt partij die maximaal “ontzorgt”
- Meestal formule : “ concessie van openbare dienst”.
- Via overeenkomst afspraken om de openbare dienst, i.c. organisatie straatparkeren, organisatorisch toevertrouwen aan derde partij
- De gemeente “responsabiliseert” de concessionaris om in haar naam diverse taken uit te voeren

Concessie van straatparkeren.

- Voorbeelden :
 - Levering, plaatsing, onderhoud parkeerautomaten
 - Levering en plaatsing signalisatie
 - Innen parkeergelden
 - Munten : geldophaling, transport, verwerking
 - Betaalkaarten : zorgen voor acquiring transacties
 - Sms/app : aanbieden één of meer providers, bewerkstelligen mobiele betalingen
 - Uitvoeren van parkeercontroles : terbeschikkingstelling van geüniformeerd personeel, van handterminals, van scanapparatuur, ...
- Innen en invorderen van openstaande retributies
- Invorderen via burgerlijke weg bij weigeraars van betalingen
- Afleveren van gemeentelijke parkeerkaarten

Concessie van straatparkeren.

- Aanbieden van een e-loket voor gemeentelijke parkeerkaarten
- Organiseren van de klachtenbehandeling over diverse aspecten van het betalend parkeren...
- Procedure met toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur (o.m. het transparantie- en gelijkheidsbeginsel en het beginsel van de eerlijke mededinging).

Concessie van straatparkeren.

- De meest toegepaste formule van aanpak.
 - Concessionaris int de ontvangsten, registreert deze.
 - Concessionaris voert de vooropgestelde taken uit tegen vooropgestelde prijs (veelal forfaitaire prijs).
 - Concessionaris maakt op het einde van het exploitatiejaar een overzicht, brengt de kosten in mindering van de ontvangsten en verdeelt het saldo op basis van een verdeelsleutel die in de overeenkomst werd bepaald.
 - In de kosten zit de winstmarge van de concessionaris begrepen.
- Vraag : waar zit het operationeel risico ? Volgens de wetgever moet dit zich bij de concessionaris situeren...
- Als ik al mijn kosten (met marge) vergoed krijg, als mijn vergoeding niet afhangt van de kwaliteit van mijn prestaties, waar zit het operationeel risico ???

Concessie van straatparkeren.

- Andere formule van aanpak : x % van de ontvangsten zijn bestemd voor de kosten...
- Hierbij vlug discussies als ontvangsten wat tegenvallen.

Concessie van straatparkeren.

- Meerdere adders onder het gras...
 - Omschrijving van de overeenkomst komt niet volledig overeen met hetgeen de gemeente wenste...
 - Vrij vlug komt er nood aan aanpassing van de overeenkomst
 - In vele gevallen wordt er meteen verrekend op basis van kostprijs die de concessionaris meedeelt.
 - Dergelijke wijzigingen gebeuren volledig zonder enige verdere vorm van concurrentie
 - Gemeente heeft weinig keuze : nemen of laten
 - Concessionaris durft wel eens overdreven marges nemen op de kosten...
- Ofwel wordt de globale overeenkomst gehernegocieerd : ook hierbij trekt de gemeente veelal aan het kortste eind...

Concessie van straatparkeren.

- Bij klachten over de uitvoering wordt het soms een lastig proces.
- Concessionaris weet zich meestal verzekerd van een (langlopend) contract en zit hierdoor “op rozen” ...
- Reeds heel pijnlijke discussies meegemaakt tussen besturen en concessionarissen...
- Kwaliteit van dienstverlening verbetert doorgaans wel wat na klachten maar onaangenaam gevoel tegenover concessionaris blijft meestal.
-

Concessie van straatparkeren.

- Concessies verlopen niet vanzelf : opvolging door gemeente is steeds gewenst, ook al zijn er geen problemen.
- Concessionaris moet zich opgevolgd voelen.
- Veelal is hij ook vragende partij...
- Indien hij geen ondersteuning voelt of krijgt doet hij zijn taak naar eigen inzicht.
- Veelal leidt dit tot problemen, men verliest de trappers...

Concessie van straatparkeren.

- Helaas zijn er teveel slechte voorbeelden.
- Dit is niet het proces van de concessionarissen; dit is vooral een waarschuwing naar de beleidsverantwoordelijken
- Ga er niet automatisch van uit dat, door een concessionaris aan te duiden, de gemeente ontslagen is van alle problemen omtrent de parkeerorganisatie...
- Bestek : neem de tijd voor opmaak van het bestek !!
- Denk na over wat u wil als gemeente !
- Vertaal uw inzichten in concrete vraagstellingen die beantwoorden aan de desiderata van de gemeente en die haalbaar geacht worden voor de kandidaat-concessionarissen !

Concessie van straatparkeren.

- Voorbeeld van Leuven:
 - inzicht om organisatorisch meer zelf te willen doen
 - beperkingen op vlak van personeel (o.a. zware impact van Covid)
 - nog tijd nodig om extra personeel aan te werven en op te leiden
 - nu nog “kortlopende” concessie van openbare dienst (4 jaar), deze periode benutten voor verwerving van kennis en om klaar te zijn om meer zelf initiatief te nemen
 - daarna zelf coördinatie en organisatie in beheer nemen...
 - opgelet : meer zelf in dienst nemen betekent niet alles zelf van A tot Z doen
 - uitbesteding van deeltaken blijft mogelijk en meestal aangewezen via dienstenopdrachten

Concessie van straatparkeren.

- Concessie van Leuven is kortlopend.
- Prijsvorming is niet forfaitair maar op basis van eenheidsprijzen
- Keuze voor digitalisering !
- Voorwerp van de opdracht :
 - Het stadsbestuur wenst beroep te doen op een externe dienstverlener voor de uitvoering van volgende taken, kaderend in het beheer van het straatparkeren op de openbare weg te Leuven :
 - de dagelijkse parkeercontroles door parkeerwachters;
 - de opmaak en invordering van retributiebonnen;
 - de behandeling van alle hieruit ressorterende vragen en klachten;
 - het bedrijfsklaar houden, hosten, onderhouden (preventief), herstellen, schoonmaken, van de parkeerautomaten;

Concessie van straatparkeren.

- de terbeschikkingstelling van sms-/app betalingen via diverse operatoren;
- de terbeschikkingstelling van een PRDB (parkeerrechtendatabase), inbegrepen de koppelingen van alle digitale parkeerrechten;
- de inzet van voldoende personeel om de opdracht naar behoren uit te voeren;
- het opzetten van gedetailleerde rapportering en overlegmomenten.

Concessie van straatparkeren.

- Duidelijkheidshalve wordt hierbij vermeld dat het stadsbestuur , via haar afdeling Mobiliteit volgende parkeergerelateerde activiteiten in eigen beheer zal uitvoeren :
 - De ombouw van de bestaande parkeerautomaten : de apparatuur voor muntbetalingen worden weggenomen (de toestellen worden 'cashless') , een NFC-bankkaartlezer wordt geïnstalleerd, het zonnepaneel wordt vernieuwd, een touchscreen wordt ingebouwd, het toestel wordt geschikt gemaakt voor digitale parkeerrechten;
 - Het afleveren van de gemeentelijke parkeerkaarten : de stad voorziet in een eigen applicatie waarmee zij de parkeerkaarten kan opmaken en afleveren hetzij via het A-loket in het stadskantoor, hetzij via het e-loket op haar website;
 - Het beheer van de parkeersensoren. De stad Leuven voorziet in de hardware (sensoren, communicatie-apparatuur) en software (beheersapplicatie). De parkeersensoren die momenteel in gebruik zijn, zijn van de fabrikant Nedap.

Concessie van straatparkeren.

- Inventaris : eerder ongebruikelijk bij concessie, voorzien van een uitgebreide inventaris
- Lijkt te neigen in de richting van een dienstenopdracht
- Hierover kwamen vragen/klachten tijdens inschrijvingsperiode
- Voorgelegd aan extern jurist overheidsopdrachten
- Advies : dit kan binnen concessieopdracht
- Procedure is ongewijzigd doorgegaan

Opgave kosten.

				som	som	som	som		som	som
				jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4		jaar 5	jaar 6
Parkeerautomaten		aantal	E.P.							
	onderhoud + herstelling, per toestel	105								
	hosting, per toestel	105								
	acquiring*	2000000	%							
	tickets, op jaarbasis per toestel	105								
	bestickering, per toestel	105								
totaal parkeerautomaten										
				som	som	som	som		som	som
Parkeercontrole		aantal	E.P.							
	retributiefomulier	100000								
	handterminal	12								
	printer	12								
	uniform	16								
	fiets	12								
	uurloon parkeercontroleur	27000								
	licenties + support handterminal	12								
totaal parkeercontrole										
				som	som	som	som		som	som
Invordering retributies		aantal	E.P.							
	loonkosten op jaarbasis, per uur									
	administratie, port; per retributie	100000								
totaal invordering retributies										

				som	som	som	som		som	som
		aantal	E.P.	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4		jaar 5	jaar 6
Mobiel betalen										
	setup, per provider	4								
	setup, per provider	6								
	licenties, per provider	4								
	licenties, per provider	6								
	commissies**	2500000	4%	100 000	100 000	100 000	100 000		100 000	100 000
totaal mobiel betalen										
				som	som	som	som		som	som
PRDB		aantal	E.P.	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4		jaar 5	jaar 6
	setup, eenmalig	1								
	licentie, op jaarbasis	1								
	transactiekosten***	4500000								
totaal PRDB										
				som	som	som	som		som	som
Klachtenbehandeling		aantal	E.P.	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4		jaar 5	jaar 6
	loonkosten op jaarbasis, per uur									
	administratiekosten op jaarbasis		T.P.							
totaal klachtenbehandeling										
				som	som	som	som		som	som
Diverse kosten, op jaarbasis			T.P.	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4		jaar 5	jaar 6
	juridische bijstand									
	logistiek, verzekeringen,									
	overhead, management									
	rapportering, overlegmoment									
totaal diverse										
algemeen totaal										
				som	som	som	som		som	som
				jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4		jaar 5	jaar 6
	totaal exclusief btw									
	btw 21 %									
	totaal inclusief btw									
	totaal inclusief btw jaar 1 t.e.m. 6									

Concessie van straatparkeren.

- Inning van de ontvangsten : op bankrekening van de stad, met leesrecht voor concessionaris
- Groepering van de ontvangsten via coderingen
- Rapportering van concessiehouder dient volledig in overeenstemming te zijn met de bedragen en gegroepeerde bedragen van de bankrekening
- Participatie in gerealiseerde winst : 3 % van het resultaat gaat naar de concessionaris !
- I.g.v. verlies : 50 % ten laste van concessionaris
- Gunningscriteria :
 - 50 % op prijs
 - 50 % op kwaliteit aangeboden diensten en uitrusting
 - kwaliteit parkeercontrole en van de opmaak en invordering van de retributies : 10 punten

Concessie van straatparkeren.

- kwaliteit PRDB : 10 punten
- kwaliteit mobiele betalingen : 10 punten
- kwaliteit klachtenbehandeling : 10 punten
- kwaliteit algemene organisatie en aanpak : 10 punten
- Straffen en boetes
 - Boete voor laattijdige aanvang van de opdracht :2000 euro per kalenderdag vertraging
 - Dagboetes :
 - Voor volgende onderbrekingen geldt een dagboete van 1000 (duizend) euro :
 - een parkeerautomaat die langer dan 24 uur defect is, per automaat;

Concessie van straatparkeren.

- de niet-beschikbaarheid van één van de app-providers gedurende minstens 24 uur, per provider;
- de niet-aanwezigheid van het minimumaantal parkeerwachters, per afwezige parkeerwachter;
- een defecte handterminal, per handterminal;
- een defecte printer, per printer;
- een defecte fiets, per fiets;
- het niet-respecteren van de termijnen van de aanmaningen voor openstaande retributiebonnen, per dag vertraging;
- het niet-respecteren van de termijnen voor klachtenbehandeling, per dag vertraging.

Concessie van straatparkeren.

- Voor volgende onderbrekingen geldt een dagboete van 5000 (vijfduizend) euro :
 - de niet-beschikbaarheid van de PRDB;
 - de niet-beschikbaarheid van het gehele systeem van mobiele betalingen.

- Advies aan steden en gemeenten
- Denk goed na over uw aanpak
- Investeer in mensen en geef ze de tijd en de ruimte om zich te bekwamen in de materie
- Doe beroep op externe dienstverleners voor gerichte deeltaken
- Neem zelf de regie in handen !!!!

Concessie van straatparkeren.

Problemen met de privéconcessie van exploitatie en beheer

Het geven van een privéconcessie voor het exploiteren en beheren van parkeerplaatsen komt regelmatig voor. Voor kleinere gemeenten die geen of onvoldoende kennis en capaciteit hebben lijkt dit een interessante optie. Zo heeft de fictieve gemeente Zulthoven jaarlijks een positief resultaat uit de parkeereexploitatie van € 200.000. Het (eveneens fictieve) bedrijf Privaat Parkeerbeheer bvba meldt zich bij de gemeente met het aanbod om het parkeren in concessie te nemen, met als afspraak dat zij de inkomsten voor de gemeente in 3 jaar verdubbeld tot € 400.000 per jaar. Om dit te bereiken reduceert zij de kosten, verhoogt de tarieven en breidt het te reguleren gebied uit. Na 3 jaar bedraagt het positief resultaat € 800.000 waarvan de gemeente dus maar de helft ontvangt. Niet alleen is de gemeente de regie over het parkeren kwijt, ook ontvangt zij minder als wanneer zij het zelf zou hebben gedaan. Met een concessie geeft de gemeente en deel van haar parkeerbeleid uit handen.

Bron : Vademecum Duurzaam Parkeerbeleid, Vlaamse overheid, Departement Mobiliteit en Openbare Werken, Afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid

Cijfermateriaal straatparkeren. Stad Gent 2010

Resultaatrekening betalend straatparkeren

Kosten		opbrengsten	
<u>Automaten</u>			
Exploitatiekosten	€ 688.077,31	Ontvangsten	€ 7.628.424,55
Loonkosten	€ 620.669,31	Retributies	€ 3.711.571,14
Pensioenlasten	€ 100.448,18	Bewonerskaarten	€ 219.962,56
Algemene kosten	€ 122.574,32	Parkeerkaarten	€ 24.085,03
Afschrijvingen	€ 279.110,98	Pepkaarten + toestellen	€ 126.771,29
<u>Parkeercontrole</u>		Stapelplein	€ 55.975,00
Exploitatiekosten	€ 1.019.631,19		
Loonkosten opvolging	€ 235.655,84		
Pensioenlasten opvolging	€ 58.659,26		
Loonkosten hulpagenten	€ 296.592,95		
Algemene kosten	€ 40.858,11		
Afschrijvingen	€ 57.437,97		
	€ 3.519.652,42		€ 11.766.789,57
WINST	€ 8.247.137,15		
	€ 11.766.789,57		€ 11.766.789,57

Cijfermateriaal straatparkeren. Stad Gent 2010

Evolutie van het aantal parkeerautomaten en betalende parkeerplaatsen:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal parkeer-automaten	680	771	798	979	1.024	989	980	980	970	950
Aantal parkeer-plaatsen	12.576	15.363	15.931	18.559	18.613	18.416	18.529	18.412	18.100	17.860

	2008	2009	2010
Aantal parkeerplaatsen	8.590	9.548	10.327

Cijfermateriaal straatparkeren. Stad Gent 2020

Inkomsten

Parkeren op straat genereert in 2019 een omzet van 14.253.859 euro. De inkomsten zijn gelijklopend met 2018, toen de omzet 14.174.677 euro bedroeg.

11.865.326 euro via de parkeerautomaten

2.388.533 euro via mobiel parkeren

Wie het geldende parkeerregime niet naleeft, riskeert een **parkeerretributie** van de parkeerplicht. In 2019 bedroegen de inkomsten hieruit 7.927.697 euro (+22% ten opzichte van 2018). De verhouding tussen de retributies bedraagt 89% op standaard betalende plaatsen en 11% op voorbehouden bewonersplaatsen.

Daarnaast zijn er ook nog inkomsten uit **parkeervergunningen** (tweede bewonersvergunning, parkeervergunning voor marktkramers en voor zorgverstrekkers). In totaal bedroegen de inkomsten hieruit 874.289 euro.

Cijfermateriaal straatparkeren. Stad Gent 2020

